Србобранъ излази четвртномъ и недельомъ.

Предплату примаю све ц. и кр. поште, познати скупительи и уредничство (леба ска улица, у кући брой 882.).

Рукописи не враћаю се натраг.

СРБОБРАН.

Предплатне цене у аустр. вр.
на три месеца . . . . 2 50 н.
на по године . . . . . 5 ф.
на годину . . . . . 10 ф.
За огласе плаћа се за оно место, кое еданъ редъ изъ петита заузима за сваки путъ по 7 новчића, и сваки путъ по 36 новч. штемпларине.

Год. II. У Новомъ Саду, неделя 6. мая 1862. Брой 36

ТЕЛЕГРАМИ

уредничству „Србобрана.“

ВУДВА (посланъ 4. т. м. у 9. сати пре подне, а приспео у подне.)

У уторакъ су Црногорци Никшићъ освояли. Многи су Турци потучени, многи заробљени. Турска войска одлази у Баръ (Антивари).

ДУБРОВНИКЪ (посланъ 4. мая у 7 сати 40 м. после п. дошао 5. т. м. у 9 сати 46 мин. пре подне.

Тренайстогъ т. м. Црногорци су Никшићъ на юришъ отели; осамъ стотина Турака заробили са мударомъ. Много є крви са обадве стране проливено.

Ове две депеше брзоявне, кое едногласно являю нову побѣду црногорску надъ Турцима, нове доказе даю, да се Турцима последньи часъ живота приближуе; да се приближуе час, да християнство, и то славенско християнство, у Европской Турской оно место заузме, кое му по повѣстници и по позиву пристои. Никшићъ є градъ, одъ Црне Горе шестъ сати далеко. У нѣму є било гарнизона преко две хиляде люди; осимъ тога има у нѣму до 3000 становника, дакле преко 5000 наоружанихъ. Кадъ є дакле овай градъ съ таквомъ обраномъ одъ Црногораца на юришъ узетъ, онда морамо на те мисли доћи: да є или турска войска крозъ покварена и изгубила стару свою войничку храбрость и славу, или да су Црногорци све сами Милошъ Обилићи. Било како му драго, они освоивши градъ Никшићъ и заробивши 800 Турака добили су нову позицию, и то тако важну, да изъ нѣ могу непрестано градове Дробнякъ, Жаблякъ и Спужъ у шкрину држати.

И ова є битка, као и она кодъ Дуге, морала жестока бити, кадъ депеше веле, да є млого Турака пало и 800 са мудиромъ заробљено, и да є на обадве стране млого крви проливено. До кои данъ биćемо у станю нашимъ читательима обширанъ описъ ове крваве битке и славне побѣде наше браће саобштити, коя падше косовополске юнаке уму достойно осветити.

ДОПИСИ.

§. Изъ сремски Карловаца 3. мая. Давно бияше оно време, гди наше архидиецезално свештенство бияше тако сретно, да се са своимъ архипастиромъ у збору састане, и као синови с отцем своимъ о благу и срећи своіой и свое пастве посаветую. — Данасъ пакъ биясмо тако сретни, да смо се по вольи нѣгове преузвишености, нашег г. администратора у име удовичногъ нашегъ фонда скупили, да се пресмотре рачуни и штатути истог заведения, коя духу данашнѣгъ времена не одговараю, измену. У 9 сати скуписмо се сви у дворску салу, гди наскоро и нѣгова преузвишеность доће. — Пре свега устане г. протосрей Милутиновићъ, као актуаръ истогъ заведения, и поздрави сходнимъ речима нашегъ г. администратора, као презеса и првогъ патрона нашегъ заведения, благодарећи му, као синъ брижльивомъ отцу — кои се стараше, одобренъ, наше давнопожелане скупштине издѣйствовати, и милость имаде, насъ на опредѣлени рокъ, на ту цѣль позвати, — коимъ поступкомъ ясно показа, да се онъ као прави отацъ за срећу и напредакъ нашъ стара. Свакомъ є од нас присуствуюћи срце благодарношћу дисало, гледећи у кругу нашемъ свогъ архипастира, гди съ найвећомъ вольом и ревношћу пресматра и испитуе марльиво дѣланѣ и рачуноводство, нашегъ многозаслужногъ г. актуара, — кое нашавши у найболѣмъ реду, изяви прво свое задовольство о точномъ руковању и радость о тако добромъ напредку нашег свештеноудовичногъ фонда, а затимъ на обште захтеванѣ приступи се къ читаню стари штатута. — Заключено томъ приликомъ би, да свештено-удовични тай фондъ остане у будуће само фондъ за сироте и удове свештеничке и то само за архидиецезу карловачку, изъ страни пакъ епархия, да се нико за члена неприма, тако исто ни професори гимназие карловачке, кои су по старимъ штатутима на то право имали. — Овде би могао примѣтити, да довольногъ узрока неналазим, зашто да є странимъ свештеницима, кои би прописанимъ закономъ у фондъ ступити желили, приступъ закраћенъ. — Но у далѣ танѣ разлаганѣ о свему ненамеравам се овде упуштати, зато ћу далѣ дѣланѣ само да опишемъ. — Већиномъ гласова решено би далѣ, да се стари свештеници, кои би у фондъ ступити желили примаю безъ накнаде. — Тако є исто заключено, да се улога подигне и то на 300, 200 и 100 ф., — Свештеници млађи да могу по вольи своіой по времену улогу свою на другу или прву класу дићи, и да нису ни они дужни за ту приумножену улогу накнадни интересъ, као одъ времена свога рукоположеня платити. — Удова или сирочадъ умршег свештеника примаю годишнѣ по смрти свогъ супруга толико, колико є за ньи уложено. — Кои уложи 300 ф. обезбедио є скоро живот свое породице, и сваки се одъ насъ тѣшити може, да му сирочадь нѣгова, све да имъ за живота ништа неби у станю био прибавити, неће гладна бити.

За оваково благодѣяние наше имамо захвалити блаж. св. патриярху Іосифу, кои се стараше животъ свештенички сирочади обезбѣдити — Онъ є тимъ дѣломъ вечити споменъ саградио у срцама нашимъ, а особито сирочади наши, коя ће га съ благодарношћу споминяти. — Ово неостаде ни данасъ изъ вида нашегъ, но на предлогъ г. протопресвитера карловачкогъ, заключено би, да се течаи коима є тай благодатни фондъ заведенъ, вечногъ спомена ради верно опише, на кое и посебни одборъ изабранъ би, коме є ствар ради извршеня предана. — Тай одборъ имаће уедно и даля штатута стара превидити, и што нуждно буде преустроити, а затимъ операт првой скупштини поднети. — И само тако можемо се тѣшити и радовати, да ће намъ заведение ово ниће напредно и стално бити, ако и у будуће наше напредно редовно држали будемо, ако подъ мудромъ управом наше поглавице будемо вольно и свестно дѣлали саветовали се узаймно. —

Заиста велика утѣха и радость бияше то за мене и све присуствуюће свештенике, кои небиясмо вични у кругу своимъ свогъ архипастира гледати, данасъ у збору нашемъ, нашегъ поглавицу видити, гди се съ нами као мудри и добри отацъ са синови свои разговараше и о благу и срећи саветоваше. — Съ радошћу помисли у себи — прође време терора — гди се свештеникъ мораде као змия крити, да предъ свогъ отца, свогъ архипастира недоће. — Оваковимъ поступкомъ, овакимъ понашанѣмъ свогъ архиерея, кои правду и поштенѣ люби и добро одликуе, а зло и невалялство строго казни, можемо се тѣшити, да ће се и наше свештенство у больи редъ у болю дисциплину довести — те неће доспевати беда и неволя да чинъ свой обезсвећава! — Такимъ само узаймним и сагласнимъ судѣйствованѣмъ, можемо се надати, да ће и нашъ народъ едномъ на боль корачити [illegible] много и премного одъ главе и поглавице зависи.— Учи насъ тому живи примѣръ у Ерделю гди еданъ човекъ вольомъ правомъ и крепком у народу свом у просветномъ обзиру чуда ствара, и то код онакогъ народа, кои бияше сасвимъ запарложенъ. —

Данашньи поступакъ нашегъ архипастира, улива и у наша срца довольно утѣхе и лепе надежде, да ћемо и ми под нѣговомъ мудромъ управом срећнои будућности унапредъ корачити! — Кад ми є срце овако пуно чувства топле благодарности немогу овде пропустити данасъ онай последньи актъ, нашегъ засѣдания, коимъ є добри архипастиръ хотећи томъ цѣломъ дѣйству као неки венац на главу положити рекао, да се бедномъ едномъ сирочету свештеничкомъ, коегъ отацъ небияше член нашег фонда на пристойну молбу матере нѣгове, нека милость учини. — Онъ први извади и даде 10 ф. а. вр. а нѣговомъ лепомъ примѣру слѣдоваше многи други, и тако за кратко време скупи се до 40 ф. а. вр. кое ће потребне просителѣ у нешто утѣшити.

По свршеной седници буде свое свештенство на обедъ позвато, кои є нашъ архипастиръ приуготовати дао. — И тако би испунѣно све што нас свеколике найтоплиом благодарности испуни. А све насъ доводи у оно хармонично чувство любави и благодарности, изъ коегъ одъ чистогъ срца смело велимо: такавъ намъ подобаетъ архиерей! —

⁂ У Сомбору 2. мая. — Давно є оно време проуяло, када би расписанъ стечай, на учительство III. главне Сомборске школе — заиста давно! Ви може бити мислите, да ми имамо нашегъ учителя? Не, заиста се варате ако то мислите. Немамо га. Я незнам зашто; или нема способногъ за исту класу, пакъ се чека да новъ кои сврши — или є други какови узрокъ, докучити немогу.

Много се коешта поговара — кое ћу за сад прећутати, єръ незнамъ да ли изъ чистогъ извора тече; и да ли то нису какови опадачи. Дао би Бог?

Но друго ћу што да речем.

Я сам имао ту честъ, сведочанства саданѣгъ нашегъ младогъ суплента г. Б. кои є 1861 год. педагогическе науке свршио — видити, и уверио самъ се да су добра, и нетреба боля; а да є тако, то некъ изволи г. читатель одъ 6. августа 1861. год. брой 71. Срб. Дневника у руке узети, и ту ће наћи дописъ изъ Сомбора, изъ когъ ће видити да є гореречени г. са „Препорукомъ“ науке свршио.

Я садъ незнамъ, пакъ би башъ желео чути, шта се садъ преко тога тражи. Іоштъ самъ одъ многи чуо, а и самъ самъ имао прилику видети, да се исти г. веома око дечице труди — ало овако — — — — — та човекъ поредъ найболѣ волѣ, мора духомъ да малакше, кад чуе, да ће му сви нѣгови труди, и сва нѣгова пожртвованя, мешто любави и захвале, мешто признанства и ухлѣбленя — текъ празномъ надомъ награђена бити.

Гди и како, зашто и крошто є ствар запела, незна се: Само то знамо да є већъ више седница држано, и текъ у последньой, на свршетку седнице повика неколицина општинара за учителя; али се немога ништа свршити, и одложено є до друге. Желили би да се ово тако важно по општину дело — єръ што є вайде стаду без пастира — неодбаци и на трећу седницу, єръ ћемо онда тек да изречемо прећутано, и потврдићемо оно, о чему горе нерекосмо, єръ сумнямо, да ли є истина.

У осталомъ мислимъ да ће и самъ мађистрат увидити, да тимъ дуговлаченѣмъ убия нашемъ младомъ супленту волю радньи. Учиниће дакле да се што пре кандидация пошлѣ наместничству, а кога ће славно наместништво изабрати, то смо већ сигурни.

А. У Београду 30. априла. Овде се наоди еданъ одъ найвеќи зликоваца Турака, кесеция Салия Баряктаровићъ, родомъ изъ Блацка, кое е место на еданъ сатъ и по одъ Неврокопа у Турской. За Салию овога зна се кодъ насъ одавно да е до садъ найманѣ две стотине Християна собом по убияо, поробио и попалио, и да одъ нѣга стрепи сав народъ по Бугарской. Цркве и манастири християнски нису одъ нѣга мирни; многе е поарао, духовнике побио и растерао. Као знакъ одъ такога араня християнски светиня, кодъ Салие наоди се паласка една одъ сребра, на коіой е урезанъ лик св. Ђорђа са грчкимъ надписомъ; а има и едну златну бурмутицу, такође са грчким надписом.

Зликовацъ овай Турчин увукао се овамо међу-насъ згоднимъ начиномъ. Удружио се са два трговца Турчина изъ Неврокопа, кои су докели овамо дуванъ на продаю. Ова двоица казую да су Салию, као свуда познатога зликовца уза — се повели, да ихъ као богате трговце брани одъ кесеция, кои би ихъ могли побити или отети имъ све што имаю. Али се изъ коечега познае да кесеция овай ние дошао само као пратиоцъ. Онъ се иманя доста наотимао и богатъ е, па му ние нужде да тако што чини какве награде ради. Одкако е ово осма неделя у Београду, живъ се распада од беснила што неможе ништа да чини као што е научио; али неможе у томе да се сасвимъ одржи. Нагиняо е да наоружанъ тумари у варошь, и из потае прети да би са петъ стотина Турака изсекао све Србе по Београду. Онъ по свой прилики има овде свои улака, кои му коешта доказую и преко кои се договара о своме обичномъ кесецийском послу, и како би се Србима осветио. — Трговци они узели су подъ кирию србску магазу едну на дорћолу, у коіой држе и продаю донешенъ дуван, па ту и ноћую заедно са Салиомъ. За овога се и то говори да кући своіой несме ићи, еръ га онамо чекаю християнске чете. — Дувана донешеног више одъ половине продато е. Докъ се савъ распрода, видићемо кудъ ће се Салия окренути, или шта ће дочекати, ако на што чека овде.

⊙ У Београду 30. апр. Кодъ насъ се догодио еданъ случай, кои ние тако важанъ по простоме гледаню, али е први и едини у целой Србии, и болѣ би било да се тако што никадъ догодило ние. Познату велику пивару, коя е на гласу као „пивара княгинѣ Любице,“ одъ више година подъ аренду држи еданъ Немацъ, кои е досадъ у више прилика показао, да насъ Србе сматра као и други Немацъ, кодъ кога су Срби полу дивляци и т. д. — Пиваръ тай, да би болѣ прославио данъ свой св. Флорияна, кои пада нашега 22. априла, увече тога дана ове године, а на прочелю речене пиваре србске и управо княза србскогъ зграде, са сокака наместио е ликъ поменутога светителя римске цркве, и то у виду кипа одъ гипса. У поменуту суботу 21. априла, у вече е долазио римски свештеникъ, те е кипъ тай па и сву пивару изнутра осветио, затимъ е било ту ноћь веселѣ. Али на нашъ Ђурђевъ данъ кипъ тай освануо е безъ главе. То су ямачно учинила несташна дечурлия, коя у очи Ђурђева дне ноћу тумараю. Никако ние лепо, и свакояко е казни достойно то несташно дело, кое дира у светиню друге вере, али е и одъ друге стране пркосъ Србима, да се на србску кућу мѣне са сокака у виду кипа ликъ светителя римске вере. Срби умею туђу веру поштовати, али люди друге вере, кои тако што раде, доста шкоде своіой собственой ствари.

+ Исподъ Сокола у Србии, 28. апр. Народъ нашъ овога края неописана зла и штете претрпио е досадъ одъ Турака Соколяна и они преко Дрине, а одкако су поредъ границе наше умножене турске страже и неко воинство туда растурено, одъ то доба су се Турци веома осилили па замећу зло, како би се заръ колико могу осветили завидећи земльи и народу нашемъ што и овуда немогу онако слободно и самовольно да живе као што чине по Босни и по осталой Турской.

Обзнанѣно е већъ преко новина, шта су зликовци неки и лопови Турци на планини Ягодньи чинили одъ наши люди и ньинога иманя, како су еднога Србина убили а другога ранили, па онда у Соко умакли, где и онамошня власть турска крие закланя. Наше су власти понамештали страже свуд изокола што се око Сокола турско зове, да се зликовци и лопови они неби како измакли и у Босну тумарили, а међутимъ одъ наше стране иште се да се они нађу и казне, но Турци непрестаю одрицати да лопова у Соколу нема. Страже наше сад су уклонѣне и остале су само по некимъ местима да пазе да Турци изъ Сокола неби опетъ тумарили у кое наше село, ради краће и убиства.

Између 19. и 20. о. м. убиенъ е еданъ лопов Турчинъ, кои е са іошъ два друга пошао и на Србску стражу више села Любовие насрнуо; што е овако било: „Близу еднога опасногъ места према Дрини и Соколу, кое се зове „Алийнъ грмъ,“ намештена е стража, на коіой су била четири наша човека. У еданъ сатъ после поноћи спази стражар човека да му се приближуе, па повиче да каже ко е. То е био еданъ одъ речена три Турчина, кои е двоицу другара оставио мало на страни, а онъ самъ пошао да се найпре провуче. Место одговора каквогъ на вику стражареву, Турчинъ опсуе Србину крстъ п.....и на т....и, па повиче: „садъ ћешъ знати ко сам;“ у томъ се залети съ пушкомъ и окреше е на стражара; но пушка му слаже, а Србинъ кадъ види шта е, опали изъ свое пушке на Турчина, али га тане удари у силай па му ништа ние могло наудити. Турчинъ юриши међу наше стражаре, а еданъ одъ ови потегне ножемъ и одсече му главу. Она два Турчина кадъ виде како им другъ проће, побегну одъ стражара наши, кои су их почели гонити.

Турска власть у Соколу, по обичаю своме и ову стварь окреће сасвимъ наопачке. На захтеванѣ наше власти да се и ова два лопова нађу, почемъ се за ньи зна да су у соколски атаръ умакли, Турци кажу, да ту ние било никакви лопова, него да е турско дете едно одъ 12 година пошло да тражи свое овце, па га Срби напали и посекли. Нашъ сремски старешина позвао е одма мудира изъ Сокола, те су отишли на место где е Турчинъ убиенъ, и опетъ се власть турска нестиди тако што изумевати и таковимъ изговорима закланяти свое люде, кои нама зло чине. И преко тога други еден властникъ турски позвао е нашега сремскогъ старешину поменутоме „алиномъ грму,“ на договоръ збогъ посеченога Турчина, али му онъ ние хтео ићи, почемъ е уверенъ, како се Турци Турци Соколяни договараю да га убию.

а. У Нишу 25. априла. Турци непрестаю християне мучити и затирати. Ово дана наређивани су селяци, те вуку дрва за воинство кое е у Пироту. Томъ приликомъ запгия Асанъ Срндакъ учинио е тако што, што само кесецие чине од християна. Наређуюћи люде да носе дрва, исти Срндакъ наиће на некога Миту изъ Рудине, кои е однео већъ дрва у Пиротъ, па одонудъ враћаюћи се пошао на свою ньиву. Срндакъ ние ништа разбирао него нападне на тога човека и замлата га батиномъ све по глави тако да е кукавнога човека свега крвь облила. Отацъ нападнутога Мите види изъ ньиве шта се ради са нѣговим сином, па потрчи овоме у помоћь. Молио е Турчина да се одкани, но онъ е све већма ударао тако да баш умлати човека. Отцу се смрачи предъ очима, па будакомъ, кога е уза — се имао, удари Турчина, кои одъ ударца тога посрне и падне на колена, али зграби пиштоль и преко рамена опали на старца. Да се овай ние будакомъ вешто заклонио, баш би га у сред чела ударио, него е тане ударило у будакъ, па одъ овога одскочило те старца по челу окрзне. Старацъ онесвесне и падне, а Турчин помисли да га е на место убио, па утеле у пашю Берковачку. Мудиръ пиротски кадъ е чуо за тай случай, позове и Миту и нѣгова отца, те су у Пиротъ везани отерани. Путемъ е Мита на найчовечнии начинъ мученъ тако да су му обе руке испребияне и утроба му е просута. Миту су зато тако мучили и тукли да онъ призна да е Турчина онога убио и прикрио. Човекъ ние могао признати оно што ние учинио; зато су га са отцемъ заедно оковали и у затворъ бацили, где ће и иструнути или ће ихъ помрчина изести.

Люди доказую да е Срндакъ живъ и где е, но Мудиръ неће то ни да зна, него е селяцима из Рудине вечитимъ затворомъ попретио, ако му донесу 60 кеса (кеса е 500 гроша) као крвнине за убиенога Турчина.

Из свега тога ясно се види да Турци и ньина власть на то само иду, како ће християне забећивати да ихъ могу глобити и све до голе душе узети имъ.

Садъ се одъ християна купи опетъ еден сасвимъ новъ данакъ на землю. На свако рало землѣ наплаћуе се по 70 пара, а особито опетъ на сваку баштину по 4 гроша.

Войводовина.

Нови Садъ 3. мая. Данасъ е православна овдашня обштина држала сѣдницу, у коіой су предмети, тичући се црквене материялне администрациє претресани и рѣшавани. Мило е овде било свакомъ, видити не толико скупоцене, колико лепе сребрне у ватри позлаћене рипиде са крстомъ и чираци, кои су изъ Беча за овдашню саборну цркву донешени; али іоштъ милие намъ е било разумети: да су на исте рипиде обећали овдашньи трговци и врстни граћани и то:

Г. Стефанъ Николићъ 200 ф., г. Ђорђе Кода 50 ф., г. Н. Тешићъ 50 фр. а. вр.

Живили оваки граћани и приятельи свое цркве!

Нови Садъ 4 мая. Суша и врућина непрестано влада. Облаци се овихъ дана навлачише, али се безъ кише разиђоше. Усеви у полю, као што се съ поуздане стране чуе, здраво зло стое. Ако за кои данъ не буде кише, овогодишня ће жетва бити една одъ найгорихъ.

АУСТРИЯ.

Беч, 2. мая. (Л. П.) Юче амо стигавше „Кол. Цтг.“ донеше бечки дописъ, кои е овде више негъ обично любопитство побудио. Писмо допунява неки разговоръ грофа Форгача, кои е као што веле имао — съ некимъ чланомъ последнѣгъ угарскогъ сабора.

„Преса,“ коя е писмо штампала, налази, да е у њему мало истине съ млого неистине помешано; не може бити истина, да се грофъ Форгачъ изяснио, „докъ е онъ на кормилу, неће допустити изборе за райхсратъ.“ То би било у великом противуречию съ прошлости грофа Форгача као наместника ческогъ, еръ е познато да се онъ као такавъ на уставъ одъ 26. фебр. заклео.

„Преса“ у овемъ резониранью ние имала на уму трое: прво, грофъ Форгачъ ние се на февруарски уставъ као поданикъ Н. Вел., но као губернаторъ Ческе, заклео, дакле е решенъ ове заклетве, чимъ е оставио ческо губернаторство; друго: канцлеръ Н. Вел. краля угарскогъ има други положай, друга права и друге дужности, него што ихъ има губернаторъ чески; найпосле треће: у наведеномъ ставу очито се само непосредни избори за райхсратъ могу мислити, еръ да грофъ Форгач неби могао говорити о потреби, да се угарски саборъ пре шиляня у райхсратъ држи, о томе збиля треба да е „Преса“ на чисто.

Мора л' се дакле став дописа „Кол. Нов.“ поправити у томъ смислу, да грофъ Форгачъ док е на кормилу неће допустити наредбу непосредни избора за райхсратъ, то онда овай дописъ нема ни вредность новости, еръ смо га у найзваничниіой форми пре 14 дана у „Ширгеню“ читали, гди е била изява истога садржая не само у обзиру угарскога придворногъ канцелара, но и „угарски владини люди, кои честь имаю седити у савету Н. Велич. цара,“ дакле како у обзиру на грофа Форгача, тако и грофа Естерхазия. Наравно да е тада мислио листъ „Моргенпостъ“ да изява „Ширгеня“ ние изишла озбильним поводом, но по жельи, да се придворни канцлер у Угарской учини некако популарним. Овде се у Бечу не може пребацити грофу Форгачу, да он у Мацарской сувише тежи за популарносћу, с друге стране могли су разлози „Донау Цтга“ кои се неколико дана доцние трудио, да користь непосредни избора за райхсратъ у Угарской докаже, научити, да су изяве „Ширгеня“, имале озбильнии мотивъ.

Инакъ вратимо се бечкомъ допису „Кол.

нов.“, то и друго изасненѣ опетъ као што се вели изъ уста грофа Форгача, да ће влада нове изборе за угарски саборъ наредити, не садржи ништа ново, еръ и то смо већъ у „Ширгеню“ читали. Ништа манѣ, као што е речено, дописъ „Келн. нов.“ овде е необичну позорность побудио, и онъ е юче свде у мађарскимъ круговима био предметом разговора. Грофа е Форгача неки лични приятель његовъ у той ствари интерпелирао, а онъ му е одговорио: „Мило ми е, што ме многи мои земляци одъ разне политичне бое траже. Я не уображавамъ себи, да у томе видимъ знакъ признаня за мою особу или за мой радъ; ипакъ видимъ у томе знакъ, да се у земльи починѣ признавати, како е нужно сдружити све силе, да се судба отачбине на болѣ окрене. Иначе радуемъ се да и сами чланови крайне партае у земльи немаю противдинастични чувства, ги само раздражено народно чувство, само претеранъ страгони на крайность. Па као што самъ кодъ вас здраву монархичну езгру нашао, тако се надамъ, тако ћете у мени наћи поштена родолюба, кой своой отачбини добра жели, исто као и своимъ кралѣвскомъ господару.

То е скоро одъ речи до речи изява г. Форгача. Свакояко ми се она не чини безъ значеня, особито у свези съ околношћу, о кое истинитости не може се съ основомъ сумняти. Неки знамени ти членъ партае за резолуцию имао е да поднесе молбу на цара, да за реформатску школу у Сигегету измоли помоћь у грађи. Не знамъ изъ когъ узрока, еле доста то, да е онай, кои е петицию нашао, почео све то више сумняти, што се Бечу приближивао. Стигавши амо, оде придворном канцлеру, да замоли савета. Гроф прими петицию, где е достави Н. Велич. цару, а одма сутра данъ имала е просба желѣну сигнатуру цареву.

Млетке, 28. апр. Царъ е ютросъ у 4 сата стигао амо. Маркова пиаца бияше осветлѣна, свирала е музика л вачке и пешачке регементе; такође се, осимъ чиновника и официра съ њиовимъ фамилияма, многи странци и Италияници скупише, еръ лично ужива Н. Велич. овде међу свима класама становништва обште участие и поштованѣ. Кажу да ће се Н. Велич. бавити овде три дана. — По найвишой желњи фотографираће се сви официри по баталионима, и региментама, а ликови ће доћи у еданъ велики албумъ, кажу да е већъ и фотографъ изъ Беча за овай радъ одређенъ. — Одъ политични догађая узъ римско питанѣ особито занима позорность наше публике умаляванѣ войске. Овай гласъ поздравлѣнъ е овде обштимъ ускликом, еръ едва се може вервати, шта земля подъ теретомъ непрестаногъ спремаия за ратъ трпи; млетачко кралѣство садъ е сушта слика войничке границе. Тай силни сменитай войске одъ рђавогъ е уплива за трговину и радиность, те се тегоба осећа и у дружевномъ и явномъ животу. Изъ тогъ узрока и овде се претреси у државномъ савету, кои овай велики упливъ на явнъ животъ за предметъ имаю, позорно читаю, еръ Италияни нису равнодушни срамъ експекторация, кое се њи тичу. Неки дописница споменуше фактумъ, да се млади люди, кои су изъ млетачке кралѣвине емигрирати, починю садъ опетъ враћати у свою домовину. Али овай появъ налази зарѣ свой наравнъ узрокъ у томе, што родитељи и сродници њиови нису у стаию набавляти имъ новаца за њиово живлѣнѣ у странои земльи, па да се зато ти млади люди враћаю у свою домовину.

СТРАНЕ ЗЕМЛЪ.

Србия.

Саевимъ изненада стиже амо гласъ, да е турска една лађа съ четирт топа пре неколико дана дошла до Фетислама, и да е преко одъ Турн-Северина спустила ленгеръ. Ово е први путъ одъ ослобођеня Србие, да е турска ратна лађа стала узъ српску дунавску обалу. Зато е овай догађай побудио велику позорностъ. Та е тимъ већа, што порта нема права, у Србии, осимъ градова развияти ратну моћь. Држимъ, да српска влада у данашнѣмъ положаю неможе спрам тог догађая бити равнодушна, но да ће употребити нуждне кораке.

Еданъ овдашньи дописникъ „Темишв. Н.“ у бр. 106 рече између осталогъ, да е рекрутованѣ земальске войске већъ довршено, и ние ни еден чиновникъ, много манѣ министар, уписанъ у войнике. Ову неистинитость исправлям тимъ, да е по §. 1. и 2. закона о земальской войски сваки одрастан Србин од 20 до 50 година дужанъ у ратъ ићи, и да су само свештеници и иначе люди, кои су телесно неспособни, одъ те дужности ослобођени. Изъ овогъ разреда година узимаю се 100 хиляда люди у земальску войску, кои се деле на две класе. Прва класа у 50.000 глава, мора бити тако извежбана и за бой спремна, да на прву заповест може у бой поћи, а друга да сачинява резерву. Чим се сврши рекрутованѣ у целой земльи, што неможе бити пре 10—14 дана, одма ће прва класа учити ексерциръ. Али да се явной служби не учини уштрбъ, наређено е, да се већа частъ чиновника придода другой половини, да неби ови чиновници на еднпутъ службу оставили.

Београдъ, 26. апр. „Вандереру“ пишу: Ние можно, да и Турци и Срби могу заедно живити под двема юрисдикцияма, будући отудъ постаю различита изступлѣня, коя мораю бити штетна за обе стране.

Съ Турци ма е тешко изићи на край, што ће свакя разумети, ко познае турску надменост; Турци уображаваю себи, да е Аллахъ створио Мусломане, да овимъ светомъ владаю, а ђауре, да е поклонио Турцима, да имъ изметъ чине безъ икакве плаће и даће. Съ тогъ гледишта држи и онай последньи найуђи Мусломанъ, да е больи одъ найпаметниегъ, найимућниегъ Христянина, и мисли да има право одъ свакогъ христянина све насилице узети. Онъ шта више држи да ће му се блаженство повисити, кадъ едногъ или више христяна убие.

Да човекъ поња турска недела, треба да е био очевидацъ свакояки прогонства, коя христяни трпе у турскимъ провинциями. Садъ су ради и они у Србии стануюћи Турци, да чине покоре какви се у Босни чине, а да ихъ нико за то не вуче на одговоръ.

Кадъ би вамъ хтео све у новие време догодивше се преступе турске описивати, морао би бити врло обширанъ; али ћу ипакъ споменути еднъ догађай, кои ће зле последице имати.

У околини Сокола (у подринскомъ окружию) има неколико турски села, а бадавацие Турци, кои у њима живе, одъ заната су лопови. Съ тога у суседнимъ српскимъ местима отеше краће махъ тако, да Срби нису више своимъ иманѣмъ сигурни Не давно неки Сульо Сеићъ и Алия Одићъ поараше Неделька Еленића изъ Любова; српска власть увати лопове на делу и преда кадии соколском, да ихъ казни, али судие Бабо Танићъ и Аго Месичовићъ заедно съ другимъ члановима, кои мора одъ сваке поаре тал да добияю, уместо да су лопове казнили, шиляли су ихъ изъ градића сваку ноћь на нову поару. Они су арали, безъ да е ко на њи, као на апсенике посумняти могао. Наоружавши се едну ноћь добро, да би се осветили Србима, убию изъ заседе Арсена Петровића, а Марка Манойловића тешко ране, затимъ, кадъ узбунивши се Срби прискочише, побегну у Соколъ.

Оба су несретника од честите породице, особито е Арсенъ био свуда припознатъ; при његовом погребу било е више одъ 200 особа. Онъ е оставио за собомъ велику фамилию, коя се явно заклела да ће се осветити. Народъ е био тако раздраженъ, да га е српска власть едва могла уздржати одъ предузете намере, да зло злимъ врати и да, ако се кривци одма не казне, на градићъ не удари,

Да се предупреди далѣ насртанѣ турско, као такође да се препречи бегство убица изъ градића, и да се яко раздраженой публици даде знакъ стараня одъ стране српске власти, пронашла е иста власть за добро, да намести поедине страже близу градића Сокола. Турци су то сматрали као неприятельство, те нападну на страже; просуше по неколико пута ватру из пушака, безъ да е ко погинуо. Али найпосле осмели се еданъ Турчинъ толико, да е управо на стражу ударио, него е и платио ову продрзљивость животомъ, будући му дотична стража одруби главу анцаромъ. Тим е огорченѣ са обе стране постало веће, па садъ чекамо шта ће се даљѣ догодити у тамошньой околини. Српска влада чини све могуће мере, да народъ успокои. Намештене страже садъ су удвостручене.

Као што е већъ явлѣно, овдашньи е управитель тврдинѣ Азис-паша чинио посету генералу у Земуну; паша е био цивилно обученъ, и бавио се у Земуну одъ подне до 7 сати у вече.

Данасъ е генералъ Филиповићъ учинио посету кнезу Михаилу и управителю тврдинѣ; за тимъ е паша одма ишао енглескомъ генералномъ конзулу, бавећи се кодъ њега два сата. Горепоменути догађаи кодъ Сокола рекао би да су били предметъ тога састанка.

С И б р а, 1 мая. (Видд.) И по овимъ овамо южнимъ моравскимъ краевима народъ се наш савъ уопште с особитомъ вольомъ, любавлю и одушевлѣнѣмъ стиче да се по новом закону упише у народну войску. Савъ млађи нараштай поздравля овай законъ с великом радошћу, старци седе косе заедно су се с младежи удружили па се то непрестано са свиркомъ и песмомъ слази с овихъ стрмених брда и долази комисияма што войску уписую, еръ не ће нико да е потоньи међу браниоцима отаџбине. Комисие раде неуморно по свима краевима, и већъ е много пописано и брой войника за прву и другу класу попунѣнъ е савъ, а и чете одређене у пешаке и остала оделѣня. Не остае дакле Србинъ нигде иза брата Србина, где иште потреба землѣ, но се утркуе да личнимъ и материялнимъ жртвама свесрдно прискочи у помоћь. Та чини ми се да би и кости онимъ юнацима српскимъ што за слободу изгибоше заиграле од радости кад би спазиле ову слогу и любавь њиовихъ синова! А ево и одъ мене гласа браћи од наше ово радости!

У Шабцу, 1 мая. Никадъ се више ние на явность износило самовольство Турака, кои у Србии живе, но што се данас износи, тако да немамо явног листа, у коме не читамо недела и самовольства њина. И што се више о овом говори с намеромъ, да се они поправе, то они напротивъ биваю самовольнии и еднако раде противъ свакогъ реда и закона, тако, да би се сваки данъ имало о њима писати. Но између многихъ других саобштићу вам две ствари, коима сам очевидац био.

Трећи дан Ускрса бива сваке године састанакъ на кленачкой скели, и на аустриской страни у Кленку као неки вашаръ, где тамошньи люди продаю нашима свое производе. Наши трговци кадъ тамо што купе, мораю по закону найпре у ђумрукъ истоварити, па ту прописану таксу платити, а кои то не би учинио, сматрао би се као криюмчаръ и подпадао би под казанъ. Али наши Турци не ће да знаю за то. Тай исти данъ њихъ четворица натоваре пунъ чамацъ еспапа, па и не свраћаюћи се у ђумрукъ одоше Савомъ право у градъ. Не знамо овде казати, за што е овай пролазакъ пуштенъ безъ и едног гласа одъ власти коой валя на то пазити; али опетъ можемо мислити, да е то учинѣно само изъ стрплѣня. И заиста е ово велико стрплѣнѣ, еръ у слободной земльи, и кодъ свое власти, ние лако допустити криюмчарима у средъ дана да с робомъ пролазе безъ едне речи. То е едно недело турско, кое сам очима гледао; а друго е ово:

Априла 29-га око 6 сахата после подне пође една девойка преко баира (тако се зове еданъ край вароши где живе Турци, посломъ своега стариег и кадъ е дошла близу неке баре, где іой валяше пролазити врло узаномъ брвиномъ, на еданъ путъ изъ шаша (бара е у шашу зарасла) истрчи еданъ Турчин с ятаганом у руци. Сирота девойка нашавши се

у невольи повиче за помоћь и тай часъ на нѣну срећу доће еден момакъ, кои е случайно хтео туда проћи, и кадъ види девойку где яуче, викне на Турчина, кои одмахъ остави девойку, и поюри на момка да га убие. Сиромахъ момакъ врло слабогъ састава ние могао одолети сили, но пошто претрпе неколико удараца стане викати у помоћь. На ту вику потрче люди, кои су ту близу били, а Турчинъ га одмахъ остави и побегне. Момка е тукао у едной низи, те тако люди немогоше видети кои е био, но видеше три Турчина на едномъ брежульку где гледаю како Турчинъ туче Влаха, па опетъ кадъ ихъ питаше кои га е тукао, одговоре да не знаю, и да нису видели!! —

Садъ можете лако веровати шта ће одговорити на ньиномъ суду кадъ оним людма тако одговорише кои су ихъ затекли, па ће ньиховъ судъ доиста и уважити такавъ одговоръ.

Пруска.

Берлин, 1. мая. Найновии министарски лист „Штернцтг.“ описуе у уводномъ чланку о Курхеской увредльиво поступанѣ Курхеске према немачкомъ бунду и немачкимъ великимъ силама, особито према Пруской. Чланакъ приписуе последнѣ кораке курхеске владе поглавито огорченю наспрам Пруске. Далѣ се тврди, да е Виртембершка енергична представляня учинила. Завршетакъ овогъ свакояко знаменитогъ чланка, кои е текъ предтеча одсудног появляя пруске владе према Хесен-Каслу, гласи:

„Већъ се одъ други страна поновлѣно изрекло — а о томе већъ не може ни бити сумнѣ — да е курфирштска наредба пруской влади противна више него и самой аустрийской: еръ явно е, да е пруска общти предлогъ подстакла, да пруска на извршенѣ тога предлога найвећу вредность полаже, да е то дакле поглавито пруско дело, кое курфирштска влада подкопава. Тимъ на видик изнешено особито неприятельство према Пруской постало е карактером средства, коя курфирштска влада употреблява, црнѣ и горе. Ако заиста, да се огорченю према Пруске одушка начини, ние било другог пута, осимъ заключеня, по комъ се већина хески бирача еднимъ превлакомъ пера одъ извршеня пристоећегъ имъ права бираня истискую, то би се савестна влада уздржала одъ поступка већъ и самим обзиромъ на дужности према собственой земльи и на собствену честь. Али све то ние било кадро задржати курфирштску владу одъ увредльивогъ акта, кои свою неприятельску противположность наспрам пруске тежнѣ найочитие засведочава: она исключуе све оне одъ права бираня, кои деле оно мнѣнѣ, кое пруска влада одъ годъ 1858. явно брани, а то е да уставъ одъ г. 1831. ние правоважећ, и да само његовимъ успостановлѣнѣмъ може земля доћи до унутрашнѣгъ мира. Ко ову мисао пруске владе не одриче, тай се у Курхеской казни тимъ, што е исключен одъ упражняваня изборног права.“

Као што се еднимъ телеграмомъ дознае, министерияльни листъ у другомъ чланку изразио се такође о томе, да е дужность Пруске према собственой држави латити се згодни мера, како да се овай несретанъ развитак ствари у Курхеской обустави.

На берзи и по варошци яко се распростро глас о воennимъ мерама према Курхеской.

Амо е приспео Килветеръ, и имао е конференции съ кнезомъ Хохенлое и Хайдтомъ.

Грчка.

О стању у Грчкой нацртао е бечки дописникъ „Берзенхалле“ врло очаяну слику: падежомъ Науплие ние се станѣ краљевства ни учемъ променило, те у читавой земльи влада найвећа анархия. Енглеска, Аустрия и Пруска труде се, да питанѣ наслѣдства у користь Баварске династие на чисто изведу, али се ньиова тежня потайнимъ лукавствомъ Русие и Француске осуећава. И наспрамъ Порте врло се опасне показую обе ове силе, управо вели се за Русию, да е она наумила одъ европски сила искати признанѣ независности за Црну Гору, и тако као да су сви изгледи за то, да се на ново имамо надати источной кризи.

Найновие вести.

Телеграмъ изъ Требиня одъ 4. мая явля: Црногорски сенаторъ Вукотићъ съ више хиляда люди заузео е положай у Дуги и богазу те намерава напасти на турску област. Црногорци су спалили едно село код Билеће.

Петроград, 3. мая. Данашньи „Журн. д. Ст. Птбг.“ позива курфириста хесенскогъ, да рекне као и краль баварски: Я оћу миръ съ моимъ народомъ. — Юче и прекюче износио е укупни расходъ злата за папирни новацъ само 81,000 рубаля, приходъ злата по дневномъ курсу за издаванѣ папирногъ новца више него по милиона рубаля.

Лондонъ, 2. мая. У ючерашньой седници долнѣга парламента одговорио е Лаярдъ на интерпелацию Грифита, да француска влада енглеском правительству о цѣли пута принца Наполеона у Неаполь — ние ништа явила.

Неаполь, 1. мая. Принц Наполеон стигао е амо.

Атина, 29. апр. (Преко Париза.) Министарство е дало оставку. Трикупи неће да склопи новъ кабинетъ. Седнице су одложене. Буна влада.

— Познати дипломатъ, баронъ Себахъ, саксонски посланикъ кодъ француского двора, наоди се садъ у Петрограду, и био е примлѣнъ одъ руского цара, и после одъ царице. У петроградскимъ политичнимъ круговима тогъ су мнѣня, да е Себахъ донео ма какав поверенъ проектъ цара Наполеона.

Каселъ, 2. мая. „Кас. Нов.“ веле, да се хесенска влада бунду изяснила, да прозбу бундскогъ сабора за обуставлянѣ избора, наспрамъ уставне обвезаности, не може уважити.

Ню-Іоркъ. Ню-Орлеанъ заузет е безъ боя; градићъ Маконъ безусловно се предао. Кодъ Мемфиса очекуе се велика битка. Гласа се, да е генералъ Бурегардъ Коринтъ очистио. „Нюіоркъ-Хералдъ пише: Одъ како е обсаћенъ Ню-Орлеанъ, француски посланикъ Мерсие држи, да е дошло време, да се появи као посредникъ. Царъ Наполеонъ одъ свое стране признао би югъ.

У последнѣмъ брою „Србобрана“ треба место 34 да стои брой 35, кое се овимъ поправля.

Одговараюћи желъи са многих страна изявлѣной, да бы се рокъ на предплату на кньигу подъ именомъ „Устанакъ Србскій подъ Црнымь Ђорђемь“ продужио, овимь обявлюемь, да се рокъ на предплату речену продужуе до конца мѣсеца мая т. г. по нашемь, кадъ се надамь, да ће и кньига изъ печатнѣ изићи моћи.

У НСаду 3. Мая 1862.

Іованъ Хаџићь-Светићь,
Докторъ свию права.

Бечка берза од 5. мая.

Дукати	6 27
Металици 5. проц.	71 85
Нар. заим 5. проц.	84 95
Акције кред. завода	219 60
„ нар. банке.	844 —
Сребро	130 60

ОГЛАСИ.

ОБЯВА.

Бр: 1037.

С.

Одћ стране суда сл. кр. вар. Н. Саду да е се свакомъ на знанѣ, да су сва кодъ овдашнѣгъ адвоката Григория Іовшића нађена несовршена процесуална акта одъ различити партая господину адвокату Кондорошу комисионално предата, за то се дакле сви они кои своя акта натрагъ узети, или парнице свое продужити желе, упућую, да се кодъ истогъ г. адвоката Кондороша приявe.

У Н. Саду дне 29. априла 1862.

За судца,
Стояновићъ.

(26—2—3)

СВЕДОЧБА.

Г. Павле Чортановићъ, академиски сликаръ и литографъ у Н. Саду, зготовио е за нашу цркву две литие одъ дамашке црвене свиле, са ройтама одъ препреденогъ ибришима, а особито са вештимъ живописомъ, сасвимъ у духу нашега православия. За ово његово савршено дело препоручуемо га србскомъ народу.

Православна србска община
у Дуна-Пантелии.

28

У МИТРОВИЦИ

дае се подъ закупъ одъ 1. августа 1862. гостионица кодъ „златногъ лава“ на 3 до 6 година.

Гостионица има при земльи велику кавану, коя се може и као дворана за игранѣ употребити, две собе за ручанѣ, две собе за точенѣ пића за просте госте, куйну, стан за угостителя, две штале, две шупе, лепо уређену башту, за лето леденицу итд.

У првомъ кату има велика дворана са билияромъ или саломъ за обедованѣ са две друге собе, где се сада находи славно друштво касине. Осимъ тога има деветъ соба за путнике, кое су снабдевене нужнимъ намештаемъ а исто тако и собе славнога друштва касине као и кавана.

Осимъ тога обдржаваю се предъ кућомъ петъ годишньихъ вашара.

Ближа условля дае притежатель Ђорђе Милекићъ у Митровици.

29—1—3

Год. 1858. основано и одъ найвишег места потврђено прво угарско свеобште друштво осигураваня

У ПЕШТИ,

ИМА ФОНДЪ ОДЪ ПРЕКО:

ЧЕТИРИ МИЛ. И 500,000 Ф. А. ВР.

и прима осигураваня:

а) против туче съ гарантованомъ подпуномъ накнадомъ штете. Године 1861. исплаћено је 1877 штете, кое е туча починила, 403,375 фор. 3 кр., као такође

б) против ватре (ма било одъ грома) на здания, фабрике, машине, непокретна добра, стае за марву и т. д.

в) против опасности добара, кои су на путу водом, сувимъ и желѣзницомъ.

г) осигураня за животъ и приходе.

Основателни фондъ и пристижуће суме награда даю довольну сигурность, а услови осигураня за публику су одвећ пробитачни.

Награде се рачунаю што може бити евтиние, а догодивше се штете найскорие исплаћую.

Подписана агенция, коя съ найвишомъ готовошћу дае известия, коя се на ствар осигураваня односе, препоручуе се овим за наручбине свакога посла асекурацие и наоди се код

Стевана Адамовића,
окружногъ агента
у Новомъ Саду.

(27—1—8)

Одговорни уредникъ и издаватель Петаръ Нинковић. Епископска печатня.